

REZERVAȚIILE GEOLOGICE DIN MUNȚII TRASCĂULUI

Nicolae Ludușan

Universitatea "1 decembrie 1918" Alba Iulia

În "mozaicul geologic" al Munților Apuseni, masivul Trascău ocupă extremitatea estică, cu dezvoltare pe direcția nord-sud, limita sudică fiind dată de Valea Ampoiului iar cea nordică depășind Valea Arieșului. Spre est, masivul vine în contact direct cu formațiunile Depresiunii Transilvaniei, limita vestică fiind dată de un aliniament care se înscrie, în mare, pe direcția localităților Sălcuia-Ponor-Mogoș-Bucium (fig.1).

Structura și evoluția masivului au făcut ca în prezent arhitectura geologică a acestuia să ofere condiții aparte din punctul de vedere al manifestării proceselor geologice, în interacțiune cu cele geomorfologice, rezultatul acestora fiind evidențiat de un număr relativ mare de zone cu aspecte geologice inedite, fapt care a dus la declararea lor ca *rezervații geologice*.

Pe aria de dezvoltare a masivului, cunoscut în literatura de specialitate drept *Unitatea de Trascău*, **depozitele sedimentare aparținând Jurassicului superior** se dispun transgresiv peste fundamentul cristalin, succesiunea fiind reprezentată de două faciesuri:

a. *Stratele cu Aptychus*, de vârstă Tithonic-Neocomian, debutează un nivel de maxim 2 m. grosime de calcare noduloase, violacee, de tip "ammonitico-rosso", cuprinzând pe alocuri, la contactul cu soclul cristalin, galeți de calcare cristaline sau chiar straturi subțiri de jaspuri în alternanță cu tufuri bazice, peste care urmează un pachet de calcare masive, încadrate ca vârstă aceluiași interval Tithonic-Neocomian. Topografia variată a fundului bazinului de sedimentare se reflectă și în grosimea foarte diferită a acestor depozite calcaroase, respectiv de la 10 la 300 m, domeniul de sedimentare fiind de tip neogen, constituit din mici fose și riduri.

b. *Calcarele masive de tip Stranberg*, care se dezvoltă sub forma a două fâșii longitudinale cu orientare nord-sud, dispuse spre est și vest de zona ocupată de stratele cu Aptychus. Formațiunile din fâșia estică se dispun direct peste fundamentul cristalin, fiind reprezentate,

în cea mai mare parte, prin calcare sparitice masive, pe când cele din fâșia estică se dispun transgresiv peste formațiuni magmatice de tip ofiolitic, grosimea totală a faciesului fiind de aproximativ 300 m.

Având în vedere structura geologică predominant calcaroasă, aceste depozite cantonează cele mai importante manifestări carstice, atât de suprafață cât și subterane, din zonă, reprezentate în principal prin chei, avene și peșteri, o mare parte dintre acestea fiind decretate drept rezervații naturale.

Peste depozitele Jurassicului superior urmează, în continuitate de sedimentare, **depozitele cretacice**, în succesiune cărora participă următorii termeni:

a. *Stratele cu Aptychus* care își continuă, pe toată perioada Neocomianului, sedimentarea în același facies, însă în compoziția lor petrografică predomină marnele, cărora rareori li se asociază calcarenite și argile cenușii;

b. *Seria detritică barremian-albiană*, care se dispune concordant peste stratele cu Aptychus, printr-o trecere gradată la marne și gresii sau calcarenite ori la gresii cuarțoase cu ciment calcaros și diacaze de calcit. Partea superioară a succesiunii este reprezentată prin argile vinete, pe alocuri violacee, în care se interpun nivele de gresii cuarțoase cu ciment calcaros și calcarenite.

Pe aria de dezvoltare a formațiunilor cretacice este foarte frecventă apariția "klippelor de decolare", respectiv blocuri imense de calcare jurasice desprinse din formațiunea centrală și deplasate pe distanțe variabile și care, de multe ori, formează un relief aparte față de zonele adiacente, o parte din acestea constituind, la rândul lor, rezervații geologice.

Având în vedere aspectele structurale menționate, Masivul Trascău cantonează un număr destul de mare de rezervații și monumente ale naturii cu caracter geologic, un inventar al acestora, pe subtipuri de rezervații geologice, fiind prezentat în tabelul nr. 1., iar amplasarea lor în cadrul masivului în fig. 1.

Tabel nr. 1

Cod	Denumirea rezervației	Localizare	Căi de acces
Lacuri			
①	Iezerul Ighielului	Ighiel (com. Ighiu)	DC69+DF
Rezervații geomorfologice			
P1	Piatra Cetii	Întregalde	DJ107I
P2	Bulzul Gălzii	Galda de Sus	DJ107K
P3	Piatra Craivei	Craiva (com. Cricău)	DJ107H
P4	Piatra Poienii	Ighiel (com. Ighiu)	DJ107H+DC69
P5	Piatra Grohotișului	Ighiel (com. Ighiu)	DJ107H+DJ69
P6	Pietrele Ampoștei	Ampoța (com. Meteș)	DN74+DC68
P7	Piatra Corbului	Tăuți (com. Meteș)	DN74
P8	Piatra Varului	Meteș	DN74
P9	Piatra Boului	Meteș	DN74
P10	Piatra Bulbuci	Feneș (Zlatna)	DN74
P11	Calcarele de la Valea Mică	Valea Mică (Zlatna)	DN74+DC67
Relief carstic			
C1	Cheile Turzii	Petrești	DN75+DC
C2	Cheile Pociovaliștei	Runc (com. Ocoliș)	DN75+DC89
C3	Cheile Runcului	Runc (com. Ocoliș)	DN75+DC89
C4	Cheile Poșegii	Poșaga	DN75+DC42
C5	Cheile Silosului	Colțești (com. Rimetea)	DJ107M
C6	Cheile Plaiului	Livezile	DJ107M
C7	Cheile Vălișoarei	Livezile-Vălișoara	DJ107M
C8	Cheile Mănăstirii	Valea Mănăstirii-Râmeț	DC78
C9	Cheile Râmeștilor	Valea Mănăstirii-Râmeț	DC78
C10	Cheile Văii Cetii	Cetea (com. Galda de Jos)	DJ107K+DC77
C11	Cheile Pravului	Cheia (com. Râmeț)	DJ107I
C12	Cheile Piatra Bălții	Cheia (com. Râmeț)	DJ107I
C13	Cheile Geogelului	După Deal (com. Ponor)	DJ107M
C14	Cheile Tecșeștilor	Tecșești (com. Întregalde)	DJ107K+DC76
C15	Cheile Întregalde	Modolești (Întregalde)	DJ107K
C16	Cheile Găldiței și Turcului	Întregalde	DJ107K
C17	Cheile Gălzii	Poiana Gălzii	DJ107K
C18	Cheile Ampoștei	Lunca Ampoștei (Meteș)	DN74+DC72
C19	Cheile Caprei	Feneș (Zlatna)	DN74+DF
Rezervații speologice			
S1	Peștera Huda lui Păpără	Sub Piatră (com. Sălciua)	DN75
S2	Peștera Poarta Zmeilor	Sub Piatră (com. Sălciua)	DN75+DC130
Rezervații paleontologice			
①	Pârâul Bobii	Gârbova de Sus (Aiud)	DN1+DC79

Atât din punct de vedere științific, cât și turistic, rezervațiile prezintă grade diferite de interes, fapt pentru care, în continuare, vor fi prezentate pe larg cele mai importante, sub aspectele menționate.

1. Lacuri

① **Iezerul Ighiel** este un lac carstic, de baraj natural¹, situat în partea sudică a Munților Trascău, fiind unul din puținele lacuri naturale din Munții Apuseni.

Accesul în zonă se face din șoseaua Alba

Iulia-Zlatna, pe ramificația care se deschide din comuna Șard, până în satul Ighiu, de unde, pe un drum forestier se ajunge la lac după 17 km. Zona în care este amplasat lacul prezintă o poziție extrem de pitorească, localizarea fiind în fundul unei văi cu versanți calcaroși, acoperiți parțial cu păduri de foioase.

Lacul este alimentat de două pâraie care izvoresc din *Dealul Strigoiului* și un al treilea, respectiv pârâul *Coisca*, dinspre sud-vest, alimentarea făcându-se și subteran prin intermediul circulației carstice.

Întrucât, la prima vedere, lacul nu are o scurgere de suprafață, apa drenându-se subteran, a făcut ca unii autori să-l considere lac carstic situat într-o dolină. La un studiu mai atent, se observă relativ ușor, pe drumul de urcare, imediat înainte de lac, o pantă bruscă cu relief haotic care barează valea pe întreaga lățime și la baza căreia izvoarește apa ce se scurge din lac, acest punct constituind “izvoarele” văii *Iezerului*, una din ramificațiile din amonte a văii *Ighiu*. Panta respectivă reprezintă de fapt un baraj natural, rezultat al unei alunecări de teren care a închis valea, determinând acumularea apei.

Procesul de barare a văii se explică prin structura geologică a zonei, în sensul că peste fundamentul format din roci eruptive bazice (diabaze, diabaz-porfire) urmează o suită de calcare jurasice, masive, alunecarea producându-se prin desprinderea din versantul stâng al văii a unor blocuri de calcare care s-au acumulat în albie, proces ce explică prezența lacului chiar în talvegul văii, poziție ce poate fi mai greu explicată în ideea existenței anterioare a unei doline. De altfel, în această zonă a Munților Trascău nu se cunosc, în văi, doline de asemenea dimensiuni, iar pe de altă parte, curbele batimetrice ale lacului indică adâncimile maxime spre zona din aval, element caracteristic lacurilor de baraj natural.

Lacul situat la o altitudine de 450 m. se extind pe o lungime de 450 m și o lățime ce variază între 150-200 m., având o suprafață de 5,26 ha, adâncimea maximă de 9 m., volumul total al apei din lac fiind apreciat la circa 225.000 m³ de apă.

Pe lângă importanța geologică, lacul reprezintă și o rezervație biologică, biocenoza adăpostind o floră interesantă, cu numeroase *alge* și *fanerogame acvatice*, alături de o faună abundentă, reprezentată de *hirudinee*, *trichoptere*, *coleoptere*, *hemiptere*, iar dintre vertebrate, câteva specii de tritoni, cel mai întâlnit fiind *Triton alpestris*.

Dat fiind peisajul încântător al văilor *Necrilești* și *Galda*, în anul 1967, odată cu amenajarea Ocolului Silvic Teiuș, s-a considerat oportună extinderea rezervației ca cuprindea cele două văi și în zona lacului, astfel că în prezent rezervația are o suprafață de circa 500 ha., cuprinzând terenuri neproductive și arborete

necultivabile de fag sau fag în amestec cu conifere (pin, molid, brad) și salcie căprească, instalate în pâlcuri, grupe sau chiar masiv, acolo unde terenul este mai stabil. Relieful rezervației este accidentat și cuprinde o parte a formațiunilor calcaroase jurasice din zona în care apele văii *Galda* au străpuns aceste formațiuni.

În general vegetația rezervației prezintă o mare varietate de specii datorită atât fragmentării intense a reliefului, care generează microclimate locale, cât și formațiunilor calcaroase care au favorizat păstrarea unor specii iubitoare de căldură. Totuși, datorită condițiilor pedoclimatice deosebite, speciile arborescente existente vegetează destul de slab, fiind în general de productivitate inferioară. O importanță deosebită prezintă floarea de colț (*Leontopodium alpinum*) care vegetează pe un versant însorit, atât în zonele calcaroase lipsite de altă vegetație cât și pe solurile bine structurate din cadrul rariștilor de fag, pin silvestru și larice, elemente ce au favorizat unele modificări adaptative, ducând la forma *Leontopodium alpinum* f. *intergaldense*.

Obiectul ocrotirii îl constituie și ansamblul peisagistic, în vederea eliminării unor eventuale exploatari forestiere sau de calcar, pe lângă elementele de ordin geologic și biologic pe care le cuprinde.

2. Rezervații geomorfologice

Pietrele Ampoștei (P6) reprezintă cea mai importantă rezervație geomorfologică din categoria celor cu toponimicul “piatra” sau “pietrele”, fiind situată în extremitatea sudică a Munților Trascău, pe versantul stâng al văii *Ampoiului*.

Acesul la acest monument al naturii este foarte facil, întrucât din satul *Gura Ampoștei*, situat la 10 km. de Alba Iulia pe șoseaua Alba Iulia-Zlatna, la vărsarea râului *Ampoșta* în *Ampoi*, se zăresc câteva stânci abrupte de calcar alb, în contrast puternic cu panta domoală și înverzită. La stânci se ajunge parcurgând circa 1 km. pe drumul comunal ce urcă pe valea *Ampoștei*, și care trece aproape pe sub ele.

Pietrele Ampoștei sunt reprezentate de trei masive izolate de calcare, dintre care cel mai înalt are 25 m. înălțime relativă și circa 200 m. în diametru, fiind situat în versantul stâng al

văii Ampoița, la circa 40 m. față de talveg. Spre vale prezintă pereți aproape verticali iar spre pantă se afundă treptat, fiind acoperit de conglomeratele și gresiile *formațiunii de Meteș*, de vârstă Apțian sup.-Albian.

Din punct de vedere petrografic, formațiunile sunt reprezentată de o brechie constituită din elemente de calcare tithonice și urgoniene (M. BLEAHU, M. DIMIAN), a căror vârstă este atestată de resturile fosile pe care le înglobează. Cimentul brechiei, tot de natura calcaroasă, conține resturi de orbitoline, fapt ce indică vârsta apțiană a procesului de formare a brechiei. La baza stâncii celei mai mari apare un nivel de brechie mai vechi, format din blocuri mari de granit cu ortoză și blocuri de roci eruptive bazice.

Calcarele de la Valea Mică (P11) sunt situate pe un afluent de dreapta al văii Ampoiului, la sud de orașul Zlatna, accesul făcându-se din șoseaua Alba Iulia-Zlatna din care, între Feneș și Pătrângenii se ramifică spre sud un drum comunal, iar la circa 1 km de la intersecție apr cele două stânci de calcare, printre care trece și drumul.

Olistolitele calcaroase se prezintă sub forma a doi piloni subțiri și înalți, având pe o latură pereți verticali de circa 15 m înălțime. În privința genezei și constituției petrografice, și aici sunt valabile elementele prezentate în cazul calcarelor de la Ampoița, respectiv faptul că sunt considerate drept olistolite formate din brechie ce înglobează calcare tithonice și urgoniene, rezervația având o suprafață de circa 1 ha..

Pietrele de la Ampoița și de la Valea Mică nu sunt o apariție izolată în peisajul sudic al Munților Trascău, întrucât astfel de formațiuni apar, cu deosebire, în lungul văii *Ampoiului*, fiind decretate drept monumente ale naturii: **Piatra Poenii (P4)** și **Piatra Grohotișului (P5)** de la Ighiel, **Piatra Corbului (P7)** de la Tăuți, **Piatra Varului (P8)** și **Piatra Boului (P9)** de la Meteș, **Piatra Bulbuci (P10)** de la Feneș, toate impresionând prin pereții verticali de culoare albă ce contrastează cu relieful de forme domoale ale formațiunilor pe care le domină. Pentru astfel de apariții de blocuri de calcare de diferite dimensiuni V. UHLIG a utilizat termenul de "klippe" care desemnează masivele izolate de

roci străine în raport cu formațiunile înconjurătoare, asupra genezei lor existând cel puțin trei teorii:

● prima teorie, lansată de cecetătorii din anii de dinaintea primului război mondial, consideră aceste manifestări drept apariții la zi ale fundamentului pe linii de fractură sau în sâmburi de anticlinal, eventual cu recutări ulterioare;

● a doua teorie, care a dominat în perioada interbelică, pleacă de la ideea existenței unei structuri în pânză de șariaj, idee lansată tot de UHLING încă din 1907 și susținută, la noi, de M.ILIE. În această idee, klippele ar reprezenta resturi ale unei cuverturi continue de calcare ce ar fi acoperit tectonic, mai mult sau mai puțin integral, tot teritoriul, fiind aduse dinspre nord-vest, respectiv din Munții Gilăului, unde au constituit inițial cuvertura sedimentară, eroziunea ulterioară dezmembrând placa de calcare din care au rămas doar petice izolate;

● a treia ipoteză a început să câștige teren după anul 1950, klippele fiind interpretate ca blocuri desprinse dintr-o faleză calcaroasă, alunecate pe taluzul continental și înglobate în formațiunile detritice ale flișului cretacic în curs de depunere, aceste blocuri numite "olistolite" indicând momente de sedimentare agitată, premergătoare unor evenimente tectonice importante.

Din cauza sărăciei în calcare a formațiunilor de fliș din sudul Trascăului, klippele de calcare sunt amenințate cu distrugerea rapidă prin exploatare ca materie primă pentru obținerea varului, mai ales că această operație este facilitată de proeminența lor în relief, deci ușurința exploatarei în carieră, fenomen care s-a întâmplat, în decursul secolelor cu alte astfel de formațiuni. Tocmai de aceea, cele rămase au fost puse sub protecția legii pentru a conserva mărturiile unor interesante procese geologice. Însă pe lângă interesul geologic, klippele de calcare constituie și interesante obiective turistice, prin peisajul original pe care îl oferă.

3. Rlief carstic

Cheile Turzii (C1), amplasate în extremitatea nordică a Munților Trascău, reprezintă cel mai interesant și mai impunător defileu cu relief carstic din zonă. Accesul spre rezervația "Cheile Turzii" se face din Turda pe

șoseaua spre Câmpeni (9 km.), din care se ramifică, spre dreapta, o altă șosea asfaltată care duce până la cabana situată la intrarea în chei.

Relieful carstic este reprezentat de o "despicătură" adâncă (350 m. denivelare), cu lungime de 3,5 km. Formată în urma adâncirii pârâului *Hășdate*, datorită mișcărilor epirogenetice negative care debutează începând din Pliocen și care au dus la coborârea nivelului de bază al lacului panonic ce ocupa și bazinul Transilvaniei. Pe parcursul adâncirii talvegului văii, la diferite nivele de stagnare a eroziunii s-au forat rețele de drenaj carstic prin care apele de precipitație de pe platourile învecinate erau conduse spre valea principală, resturile acestor drenaje apărând la ora actuală sub forma unor peșteri etajate pe toată înălțimea defileului. Cercetările speologice au pus în evidență existența a cinci nivele de peșteri care se racordează cu terasele din amonte și aval de chei.

În total, în Cheile Turzii au fost descrise în jur de 75 de peșteri (*Peștera Ascunsă*, *Peștera Binder*, *Peștera Călăștur*, *Peștera Copiilor*, *Peștera Ficiorilor*, *Peștera Filimon*, *Peștera Hornarilor*, *Peștera La Cuptor*, *Peștera Liliacilor*, *Peștera Modoloaia*, *Peștera Nyárady*, *Peștera Ungurească*, ș.a fiind doar câteva dintre cele cu dezvoltare mai importantă), fride și arcade, majoritatea de dimensiuni mici, dintre care 10 depășesc 20 m. lungime, cea mai dezvoltată ajungând la 120 m. Cheile, împreună cu tot cortegiul de manifestări carstice, s-au format în calcarele titonice dispuse între tufurile porfirice triasice din partea vestică și flișul Cretacicului superior, reprezentat prin șisturi marnoase, marnocalcare, gresii, conglomerate etc., din partea estică.

Importanța și atracția acestor fenomene carstice subterane nu constă însă în dimensiunea lor, ci în marea varietate de forme, în dispunerea pe nivele ce facilitează reconstruirile paleogeografice și în mărturiile paleontologice și antropologice pe care le adăpostesc. În cercetările întreprinse au fost identificate resturi de mamifere pleistocene și holocene precum și vestigii arheologice din Paleoliticul Inferior (cultura de Prund), din Musterian, precum și din epocile cuprului, bronzului și fierului. Alături de peșteri, cheile adăpostesc și alte elemente de morfologie carstică, cum sunt contraforturile,

turnurile și pereții, precum și câmpuri de lapiezuri pe platourile din jur.

Pe lângă elementele de morfologie carstică, Cheile Turzii prezintă și interesante biocenoze, fiind prezente aici relice terțiare, glaciare, elemente de stepă balcanice și mediteraneene, aceeași diversitate fiind prezentă și în cazul faunei.

Toate elementele menționate constituie argumente care au susținut ca această zonă să fie decretată rezervație complexă pe o suprafață de 175,7 ha., constituind totodată și un important obiectiv turistic.

Alături de Cheile Turzii, în orizonturile de calcare jurasice din zona centrală a Trascăului, toate văile care își au izvoarele la vest de acestea și sunt drenate de Mureș și-au săpat chei de dimensiuni mai mari sau mai mici, pe aleași curs de apă putând fi remarcate două sau trei astfel de chei, funcție de numărul intercalațiilor calcaroase întâlnite (Fig. 1)

4. Rezervații speologice

Calcările jurasice prezente în zona centrală a Munților Trascău au favorizat, pe lângă dezvoltarea impresionantă a cheilor pe toate cursurile de apă care le străbat, și dezvoltarea intensă a fenomenelor carstice subterane, respectiv peșteri și avene, pe toată aria de dezvoltare a acestor formațiuni. Conform Catalogului peșterilor din România din anul 1982, în Munții Trascăului au fost explorate 195 de peșteri și avene (fiind considerat drept peșteră orice gol carstic cu dimensiuni mai mari de 2 m.), printre cele mai cunoscute fiind citate: *Peștera Dâmbău* din masivul cu același nume situat la nord de Zlatna, *Peștera Antares* de lângă Iezerul Ighielului, *Peșterile Calului și Biseriței* din Platoul Ciumerna, *Peștera din Piatră* de pe valea Găldiței, *Avenul din Fața Pietrii*, *Peștera Ormezăului* și *Peștera Stearpă* de pe valea Râmeț, *Peștera Zmeilor* de pe valea Poienii, *Peștera Huda lui Papară* de pe valea Oncășeștilor, toate cu dezvoltare de peste 100 m. Dintre acestea, doar două sunt decretate drept rezervații naturale, respectiv *Huda lui Papară* și *Peștera Zmeilor*, ambele situate în zona nordică a Masivului Bedeleu.

Peștera Huda lui Păpară (S1) are intrarea situată la circa 2 km. sud-est de comuna Sălciua, pe Valea Oncăseștilor, afluent de dreapta al Arieșului, la altitudinea de 567 m., lungimea galeriilor cartate fiind de 2022 m., cu o diferență de nivel pozitivă între intrare și punctul terminus de 88 m. Peștera prezintă atât un etaj fosil, la nivelul superior, cât și un etaj activ, reprezentat de un curs de apă cu debit destul de mare, care străbate o bună parte din peșteră, pe traseu formând lacuri subterane, și ieșind din peșteră prin intrarea principală.

Varietatea și densitatea extraordinară a speleotemelor fac din această peșteră una dintre cele mai frumoase și mai spectaculoase din carstul românesc, fapt ce a dus la decretarea ei drept rezervația speologică.

5. Rezervații paleontologice

① Rezervația paleontologică de la **Pârâul Bobii** (Gârbova de Sus) este singura de acest fel din Munții Trascău, fiind amplasată pe rama estică a masivului, în apropierea contactului cu depozitele Depresiunii Transilvaniei, aici fiind ocrotită o *faună badeniană în care predomină echinidele*.

Accesul în rezervație se face din DN1 din care, între Aiud și Teiuș, se desface drumul comunal care duce spre satul Gârbova de Sus, iar în amonte de sat, pe drumul care urcă de-a lungul văii, într-un afloriment cu deschidere destul de mare, apar calcarele fosilifere ocrotite.

Din punct de vedere al structurii și condițiilor paleoclimatice, rama estică a Trascăului nu a oferit, în general, condiții favorabile dezvoltării unor faciesuri calcaroase recifale, predominant fiind aici faciesul argilomarnos cu numeroase globigerine care aparțin părții inferioare a Badenianului. Una din foarte puținele excepții este reprezentată de formațiunile recifale, cunoscute sub numele de *calcarele de Leitha* (după numele unei localități din Austria unde au fost descrise pentru prima dată acest tip de calcare), de la Gârbova unde, peste calcarele jurasice se dezvoltă un orizont de calcare badeniene cu resturi fosile de moluște, corali și alge calcaroase, precum și, în mod deosebit, resturi de echinide, între care predomină specii ale genurilor *Clypeaster*, *Echinolampas* și *Schizaster*.

Întrucât acumulările atât de importante de

resturi de echinide badeniene reprezintă un fapt mai puțin obișnuit în formațiunile geologice din România, precum și datorită faptului că aceste calcare erau în pericol de a fi complet exploatate, a fost creată aici o rezervație cu suprafața de 1,5 ha.

Această succintă trecere în revistă a principalelor rezervații geologice ale Munților Trascău nu epuizează nici pe departe importanța acstui masiv din punct de vedere științific și turistic, plecând de la simpla observație că există încă multe aspecte care ar merita să fie trecute pe lista rezervațiilor sau a zonelor ocrotite, nu numai din punct de vedere geologic, ci și floristic, faunistic și peisagistic, și de aici ideea care ar trebui susținută de toți specialiștii, aceea ca întregul masiv să fie decretat drept parc național, întrucât, pe de o parte, antropizarea zonei este încă la un grad destul de scăzut, iar pe de altă parte, Munții Trascăului nu adăpostesc zăcăminte de substanțe minerale utile care să prezinte un interes deosebit din punct de vedere economic, neexistând în perspectivă deschiderea vreunei exploatare miniere, fiind întrunite astfel principalele condiții pentru ca ideea enunțată să poată fi pusă în practică.

BIBLIOGRAFIE

- Bleahu, M.; Dimian, M.: *Studii stratigrafice și tectonice în regiunea Feneș-Ighiel-Întregalde*. D.d.S. Inst.Geol., vol.LIII/1, București, 1967.
- Bleahu, M.; Brădescu, V.; Marinescu, F.: *Rezervații naturale geologice din România*, Editura Tehnică, București, 1976.
- Consiliul Județean Alba: *Lista rezervațiilor naturale protejate și monumentelor naturii din județul Alba*, în Hotărârea nr. 20 din 27 octombrie 1995.
- Goran, C.: *Catalogul sistematic al peșterilor din România*, Editat de Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, București, 1982.
- Ianovici, V.; Borcoș, M.; Bleahu, M.; Patrușiu, D.; Lupu, M.; Dimitrescu, R.; Savu, H.: *Geologia Munților Apuseni*, Editura Academiei, București, 1976.
- Mohan, Gh.; Ardelean, A.; Georgescu, M.: *Rezervații și monumente ale naturii din România*, Casa de Editură și Comerț "SCAIUL", 1993.
- Mohan, Gh.; Ardelean, A.: *Ecologie și protecția mediului*, Editura SCAIUL, București, 1993.
- Moraru, T.; Bogdan, O.; Maier, A.: *Județul Alba*, Editura Academiei, București, 1980.
- Pop,Gr.; Măhăra, Gh.: *Lacul Ighiu. Aspecte fizico-geografice*, în Revista *Natura*, Seria geologie-geografie, nr.4/1965.
- Pop, M.; Bartha, A.: *Cheile Turzii*, Editura pentru turism, București, 1973.

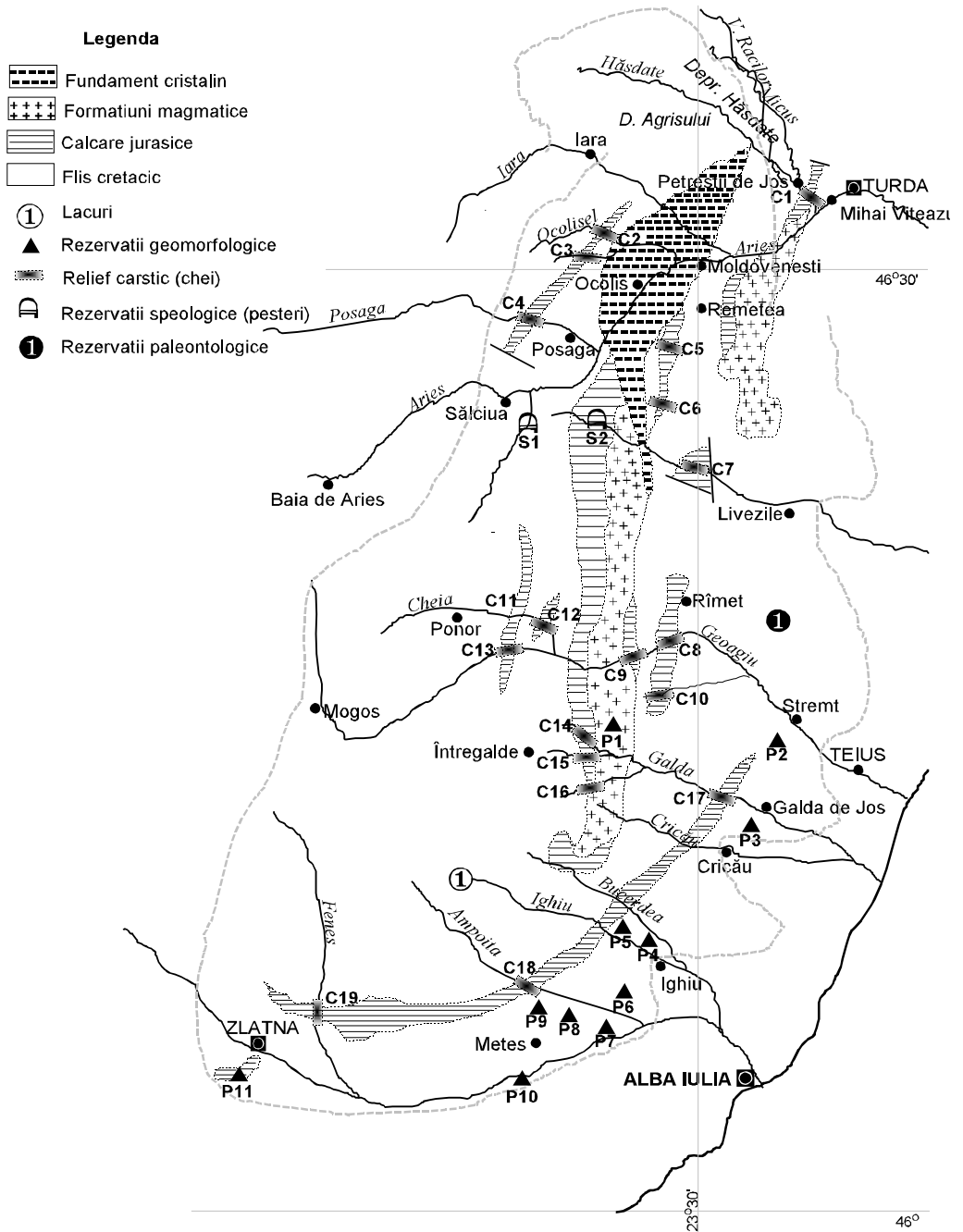

Fig.1. Schița geologică a masivului Trascău cu amplasarea rezervațiilor geologice